

Стратегічні рамки ЄС щодо прав людини та демократії

I. Права людини – у всіх аспектах політики ЄС

1. Європейський Союз засновано на спільному прагненні сприяти миру та стабільності, а також побудувати світ, що ґрунтується на шануванні прав людини, демократії та верховенства права. Ці принципи є засадничими для усіх аспектів внутрішньої та зовнішньої політики ЄС.
2. Права людини є універсальними правовими нормами. Демократія є універсальним прагненням. У всьому світі жінки та чоловіки прагнуть прожити життя вільно, гідно та безпечно у відкритих та демократичних суспільствах, заснованих на правах людини та верховенстві права. Стабільний мир, розвиток та процвітання можливі лише за умови, якщо вони спираються на шанування прав людини, демократії та верховенства права.
3. Утім, сьогодні повагу до прав людини та демократію не можна вважати даністю. Їхня універсальна природа ставиться під сумнів на підставі культурних відмінностей. Попри те, що сучасні інформаційні та комунікаційні технології полегшили вільний обмін інформацією між людьми, вони також зміцнили насильницьку владу авторитарних держав.
4. ЄС усвідомлює існування таких проблем та прагне зміцнювати свої зусилля, спрямовані на гарантування забезпечення прав людини для всіх. ЄС продовжуватиме повністю підтримувати своєю вагою адвокатів свободи, демократії та прав людини в усьому світі.

II. Сприяючи універсальності прав людини

5. ЄС підтверджує свою відданість захисту усіх прав людини: громадських, політичних, економічних, соціальних, культурних тощо. ЄС закликає усі країни виконувати положення Загальної декларації прав людини, а також ратифікувати та виконувати ключові міжнародні договори у цій сфері, включаючи ключові конвенції з трудових прав та регіональні інструменти з захисту прав людини. ЄС виступатиме проти будь-яких спроб підірвати повагу до універсальності цих прав.
6. Спільне повідомлення Європейської Комісії та Високого представника ЄС у справах зовнішніх відносин та безпекової політики «Права людини та демократія – у центрі зовнішньої діяльності ЄС: прямуючи до ефективнішого підходу» (що оцінює вплив політики, яка проходила дотепер, та вносить пропозиції щодо подальших дій) є позитивним внеском у розвиток стратегії ЄС з прав людини та дозволяє сприяти досягненню цих цілей за допомогою зовнішньої політики.

III. Прагнучи послідовних цілей

Стаття 21 Договору про Європейський Союз підтверджує прагнення ЄС сприяти розвитку демократії та прав людини за допомогою усіх своїх зовнішніх дій. Набуття чинності Хартії ЄС із засадничих прав та перспектива визнання Європейським Союзом юрисдикції Європейського суду з прав людини – завдяки приєднанню Євросоюзу до Європейської конвенції з прав людини – підтвердили прихильність ЄС до утвердження прав людини в усіх сферах життя. У межах своїх кордонів ЄС та його країни-члени взяли на себе зобов'язання бути прикладом забезпечення шанування цих прав. Сприяння та підтримку прав людини і демократії вони визначили своєю спільною відповідальністю дій Союзу за його межами.

8. ЄС намагається запобігти порушенням прав людини в усьому світі. Там, де відбуваються ці порушення, він прагне забезпечення жертв доступом до правосуддя та відшкодувань і притягнення винних до відповідальності. З цією метою ЄС активізує свої зусилля щодо відображення питань прав людини, демократії та верховенства права в усіх аспектах його зовнішньої діяльності. Він зміцнить свої можливості та механізми раннього попередження і запобігання кризам, які здатні бути причинами порушення прав людини. Він поглибить свою співпрацю з країнами-партнерами, міжнародними організаціями та громадянським суспільством і розвиватиме нові партнерські зв'язки, аби адаптуватися до умов, що змінюються. ЄС також зміцнить свою роботу з партнерами в усьому світі для підтримки демократії, особливо для утвердження справжніх та ефективних виборчих процесів, а також репрезентативних та прозорих демократичних інституцій, що служать громадянинові.

IV. Права людини в усіх зовнішніх політиках ЄС

9. ЄС сприятиме правам людини в усіх без винятку аспектах своєї зовнішньої діяльності. Зокрема, ЄС сприятиме інтеграції прав людини у торговельну, інвестиційну, технологічну, телекомунікаційну, інтернетову, енергетичну, екологічну політику, а також політику корпоративної соціальної відповідальності, політику розвитку, спільну безпекову та оборонну політику, зовнішні відгалуження соціальної політики та політики зайнятості, політику у сфері свободи, безпеки та юстиції, зокрема боротьбу проти тероризму. У своїй співпраці з країнами, що розвиваються, ЄС також застосовуватиме підхід, заснований на правах людини, аби зміцнити свої намагання допомагати країнам-партнерам виконувати свої міжнародні зобов'язання щодо дотримання цих прав.

V. Впровадження пріоритетів ЄС у сфері прав людини

10. ЄС продовжуватиме сприяти свободі вираження, поглядів, зібрань та об'єднань – як у сфері онлайн-комунікації, так і в реальному житті; без цих прав демократія існувати не може. ЄС сприятиме релігійній свободі та свободі віросповідання, а також боротиметься проти дискримінації у всіх її формах: расовій, етнічній, віковій, за гендерною та сексуальною орієнтацією; ЄС відстоюватиме права дітей, осіб, які

належать до меншин, корінних народів, біженців, мігрантів та неповносправних людей. Союз продовжуватиме проводити кампанії на захист прав жінок та надання їм більших можливостей у всіх контекстах життя, протидіючи дискримінаційному законодавству, гендерному насильству та маргіналізації. ЄС інтенсифікуватиме свої зусилля для розвитку економічних, соціальних та культурних прав. Він також зміцнить зусилля задля забезпечення загального та недискримінаційного доступу до основних послуг, особливо для бідних та вразливих груп людей. ЄС заохочуватиме впровадження Керівних принципів ООН у сфері бізнесу та прав людини та робитиме свій внесок у цій сфері.

11. Смертна кара і тортури є серйозними порушеннями прав людини та людської гідності. Натхненний зростаючим імпульсом до скасування смертної кари в усьому світі, ЄС продовжить свою довготривалу кампанію проти цього покарання. Окрім того, ЄС продовжить рішуче виступати проти тортур, а також жорсткого, нелюдського та принизливого поведіння.

12. Для захисту прав людини надважливу роль відіграє чесне та незаангажоване здійснення правосуддя. ЄС активізуватиме свої зусилля зі сприяння праву на справедливий суд та рівність перед законом. Євросоюз продовжуватиме сприяти дотриманню міжнародного гуманітарного права; він рішуче – не в останню чергу через шанування своїх зобов'язань перед Міжнародним кримінальним судом – боротиметься проти безкарності за серйозні злочини, що викликали резонанс у міжнародній спільноті, зокрема випадки сексуального насилля, які мали місце під час збройних конфліктів.

13. Відважні особи, які борються за права людини в усьому світі, дуже часто стають об'єктом пригноблення та фізичного примусу; через це ЄС збирається інтенсифікувати свою політичну та фінансову підтримку для правозахисників, а також активізувати свої зусилля для боротьби проти усіх форм репресій. Рішуче та незалежне громадянське суспільство є надважливим для функціонування демократії та дотримання прав людини; водночас ефективна взаємодія із громадянським суспільством є наріжним каменем успішної політики в цій сфері. ЄС надає дуже важливого значення своєму регулярному діалогу з громадянським суспільством як усередині, так і поза межами Союзу; саме тому ЄС глибоко стурбований спробами у деяких країнах обмежити незалежність третього сектора. Як провідний донор громадянського суспільства, ЄС продовжить підтримувати правозахисників, використовуючи механізми Європейського інструменту з демократії та прав людини та зробить операції з фінансування правозахисних ініціатив гнучкішим та доступнішим.

VI. Двостороння робота з країнами-партнерами

14. ЄС надасть пріоритетності правам людини у своїх відносинах з іншими країнами з-поза меж Євросоюзу, включаючи стратегічних партнерів. Твердо спираючись на універсальні норми, політика ЄС із прав людини водночас враховуватиме особливості кожної окремої країни (не в останню чергу за допомогою розвитку національних

стратегій із прав людини). ЄС завжди прагнучиме конструктивної взаємодії з іншими країнами з-поза меж Євросоюзу. Тому він продовжуватиме поглиблювати свої діалоги та консультації щодо прав людини з країнами-партнерами, а також слідкуватиме, щоб ці діалоги призводили до реальних результатів. ЄС рішуче підніматиме проблему прав людини в усіх належних формах двостороннього політичного діалогу, включаючи зустрічі найвищого рівня. Крім того, ЄС працюватиме разом з країнами-партнерами для визначення сфер, де він може використати свої фінансові інструменти, присвячені підтримці конкретних географічних регіонів, задля підтримки проектів зі зміцнення прав людини, включаючи підтримку освітніх та навчальних ініціатив щодо дотримання цих прав. Однак у разі виникнення випадків порушення прав людини, ЄС використовуватиме увесь спектр інструментів, що має у своєму розпорядженні, включаючи санкції та публічне засудження. ЄС активізуватиме свої зусилля, аби положення щодо прав людини у політичних рамкових угодах з іншими країнами використовувалися якнайкраще. У своїх діях щодо країн-учасниць Європейської політики сусідства ЄС взяв на себе тверде зобов'язання з підтримки всеохопних локальних політичних реформ (зокрема, за допомогою політики «більше [підтримки] в обмін на більше [реформ]»), у центрі яких перебувають демократія та права людини. Права людини залишаться в осерді політики розширення ЄС.

VII Робота через багатосторонні інституції

15. ЄС зберігає свою відданість ідеї потужної багатосторонньої системи прав людини, яка може забезпечити об'єктивний моніторинг дотримання цих прав та закликати всі країни світу їх дотримуватися. ЄС чинитиме енергійний спротив будь-яким спробам поставити під сумнів всесвітнє застосування прав людини та продовжить висловлюватися в Генеральній асамблеї ООН, Раді ООН з прав людини та Міжнародній організації праці проти порушень у цій сфері. Суттєву роль при цьому відіграє незалежність та ефективність Служби Високого Комісара ООН з прав людини, установ з моніторингу договорів та Спеціальні процедури ООН. ЄС наголошує на провідній ролі Ради ООН з прав людини у розв'язанні невідкладних випадків порушень у цій сфері; він рішуче сприятиме ефективній роботі Ради та задля цього готовий співпрацювати з країнами з усіх регіонів світу. ЄС також закликає всіх членів Ради ООН підтримати найвищі стандарти прав людини та дотримуватися своїх передвиборчих обіцянок. Вітаючи створення Всесвітнього періодичного огляду ситуації з правами людини в світі (UPR), ЄС та країни-члени Союзу беруть на себе зобов'язання наголошувати на ухвалених в цьому огляді рекомендаціях, а також рекомендаціях установ моніторингу виконання договорів та Спеціальних процедур ООН, у двосторонніх відносинах з усіма країнами з-поза меж ЄС; так само держави-члени ЄС рішуче налаштовані на виконання цих рекомендацій в межах своїх власних кордонів. Протягом наступних раундів Всесвітнього періодичного огляду ЄС приділятиме прискіпливу увагу рівню виконання зобов'язань з боку країн з-поза меж ЄС, які ці зобов'язання взяли на себе, та робитиме зусилля для підтримки їхнього виконання.

16. ЄС продовжить долучатися до безцінної роботи у сфері прав людини, яку здійснюють Рада Європи та ОБСЄ. Він працюватиме у партнерстві з регіональними та іншими організаціями – Африканським Союзом, Асоціацією держав південно-східної Азії, Південно-азійською асоціацією регіональної співпраці, Організацією американських держав, Арабською лігою, Організацією ісламської співпраці та Форумом островів Тихого океану, прагнучи стимулювати консолідацію механізмів дотримання прав людини.

VIII Співпраця всередині самого ЄС

17. Демократичний мандат Європейського Парламенту надає йому особливого авторитету та експертної компетенції в сфері прав людини. Уже сьогодні Парламент відіграє провідну роль – зокрема за допомогою своїх резолюцій – у просуванні прав людини. Важливо те, що, дотримуючись своїх особливих інституційних ролей, Європейський Парламент, Рада ЄС, держави-члени ЄС, Європейська Комісія та Європейська служба зовнішньої дії рідше налаштовані працювати разом ще тісніше, аби досягти своєї спільної мети щодо покращення шанування прав людини.